

► **Dirigent Leo wil bij afscheid oratoriumkoor na**

134 jaar geen droevige gezichten zien

‘Excelsior stopt, maar het leven gaat door’

Het Westlandse oratoriumkoor Excelsior gaat stoppen, na 134 jaar. Leo den Broeder was bijna dertig jaar dirigent. „Verdrietig, maar je moet het drama niet aandikken. Geen requiem; het leven en de muziek gaan door.”

Rien van den Anker

Westland/Naaldwijk

Natuurlijk gaat het besluit om de 134-jarige Westlandse christelijke oratoriumvereniging Excelsior op te heffen hem niet in de koude kleren zitten. „Hoewel we in goed overleg tot dit besluit gekomen zijn, greep het me wel aan toen ik onlangs de formele ontslagbrief ontving. Bijna de helft van mijn leven was donderdagavond de Excelsior-avond. Sommige leden zijn al tientallen jaren lid, vroeger zelfs hele families tegelijk”, vertelt de nu laatste dirigent van het Westlandse koorfenomeen. Waar hij bijna drie decennia ‘op de bok’ stond.

Veel christenen in vrijwel alle Westlandse dorpen hadden vaak hun eigen koor. Maar hele generaties, vooral protestants christelijke in Naaldwijk, waren Excelsior. De combinatie van geloven en zingen. Een echte leeftijdsbeperking was (en is) er niet, kinderen, ouders en grootouders zongen gewoon samen mee. Naast een opa van 80-plus stond dan een dochter en een tienerkleinzoon van 15. Ook het nu qua leden sterk ingedikte koor kent nog steeds enkele zeer senioren leden.

Gezinsuitjes

Veel concerten waren voor tal van families gezinsuitjes. Ook zij die vonden dat ze te oud werden, bleven ‘hun’ concerten trouw, werden ook vaak nog jaren meebetalende donateurs.

Binnen het koor zagen ze al enige jaren de teloorgang aankomen, het aantal leden liep constant terug, is nu inmiddels zo’n veertig. In het verleden was dat jarenlang meer

dan het dubbele. Een harde kern bleef de club wel trouw, maar de kwalitatieve zelfreflectie daalde eveneens.

„De echte energie was er zo langzamerhand uit”, legt Den Broeder uit. Hij denkt zelfs dat sommige leden misschien wel een beetje blij zijn met deze radicale beslissing om te stoppen. Omdat zij lid bleven om geen opmerkingen te horen. Dat zij loyaal aan de vereniging behoorden te blijven.

Brede trend

Dat Excelsior als koor ermee ophoudt, ligt niet per se aan Excelsior maar is een teken van deze tijd. Het is een trend die breed aanwezig is in

De echte energie was er zo langzamerhand wel uit

– Leo den Broeder, dirigent

korenland, zo vertelt de in Maassluis wonende dirigent. „Vooral bij oratoriumverenigingen met een klassiek en christelijk repertoire. Naast de vergrijzing is er ook steeds minder interesse in die soorten muziek. Vroeger ging die muzikale traditie over van ouders naar kinderen. En ze gingen die muziek dan ook zingen in het koor. Door de ontkerkelijking wordt er thuis veelal alleen maar Hazes of andere moderne muziek gehoord. Ook daardoor is het aanbod van jongeren sterk gedaald.”

Even een korte pauze, dan gaat hij verder: „Ik vrees daarnaast ook wel voor de toekomst van klassieke muziek. Het zij zo.” Het klinkt gelaten maar ook verdrietig, zeker als hij eraan toevoegt dat scholieren tegenwoordig steeds minder muziekonderwijs krijgen en dat ook muzieklessen behoorlijk kostbaar zijn. Voor veel ouders niet te betalen.

De ledenteruggang bij klassieke koren komt volgens hem ook omdat veel mensen het tegenwoordig ‘te druk’ met andere dingen hebben. „Je ziet dat steeds meer koren de hulp moeten inroepen van zogenoemde projectleden die alleen tien repetities en het concert willen meemaken. Geen vaste lidmaatschappen, geen wekelijkse repeti-

ties. Er zijn al koorconcerten met alleen maar projectleden.”

Hij sluit overigens niet uit dat enkele groepjes koorleden toch met zingen doorgaan. Zeker een stuk of vijf gaan wel ergens anders zingen, bijvoorbeeld in Maassluis of Naaldwijk.

Na het opheffingsbesluit van Excelsior is besloten nog een keer te

gloriëren met een bijzonder concert. „Nee, niet met een requiem van bijvoorbeeld Mozart, hoewel dat echt prachtig is. Maar je moet het drama niet aandikken, ook realistisch zijn. Hoe jammer ook, de muziek en het leven gaan door. De koormensen leven nog.”

De zwanenzang van Excelsior is uiteindelijk het oratorium Paulus

voerde. „En dat bij veel leden nog in het hoofd zit, dat scheelde bovendien een halfjaar repetities die je bij een geheel nieuw werk nodig zou hebben gehad.”

Volgens Den Broeder heeft dit oratorium ook een actueel accentje bij deze huidige, toch wel onrustige tijd. „Prachtige muziek, ook nog met een boodschap, geheel passend bij een koor als Excelsior. Het thema is ‘Wachet auf, ruft uns die Stimme’, wat vrij vertaald ook betekent dat we niet bij de pakken neer moeten blijven zitten.”

Hij noemt het een groot werk waar velen een goede herinnering aan hebben. „En we wilden niet dat het geheel als een nachtkaarsje zou uitgaan.” Na het concert zal er nog wel een glaasje gedronken worden, denkt hij, maar kort daarop is er nog een noem het maar bijzonder repetitiefeest. „Met ongetwijfeld zingen en veel verhalen.”

Extra avond thuis

De stoppende Excelsior-koorleden worden dit laatste concert ook nog zingend versterkt met projectleden en de leden van het Christelijk Maassluis Kamerkoor, waar Den Broeder sinds de oprichting ook al 46 jaar dirigent van is. Dat blijft hij trouwens doen, naast nog het oratoriumkoor Exultate Deo in Voor-schoten.

En Leo’s donderdagse repetitie-avond? „Mijn vrouw Nelleke heeft al gezegd het wel leuk te vinden dat ik elke week weer een extra avond thuis ben. Maar, hoe gezellig ook, ik weet niet of er toch nog een koor op mijn pad komt.”

Het slotconcert van Excelsior vindt plaats op zaterdag 10 mei om 19.30 uur in de Oude Kerk van Naaldwijk. Met in de hoofdrollen het begeleidingsorkest Sinfonia, organist Niels de Klerk en de solisten Jenny Haisma (sopraan), Nelleke den Broeder (alt), Falco van Loon (tenor) en Willem de Vries (bariton). Na afloop is er nog een afscheidssamenzijn. De entree: bedraagt 25 euro. Meer informatie op wcovexcelsior.nl.

▲ **Dirigent Leo den Broeder bereidt het oratoriumkoor voor op een laatste optreden.** FOTO THIERRY SCHUT

van Felix Mendelssohn Bartholdy geworden, een muziekwerk dat het koor zo’n acht jaar geleden al uit-